

Besluit Verlenen ontheffing

ProWonen
De heer R. Niehof
Postbus 18
7270AA Borculo

Datum
6 oktober 2021

Zaaknummer
2020-018703

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 19

Locatie
Mispelkampdijk e.o. te Vorden

Gemeente
Bronckhorst

Activiteit
Uitvoeren van renovatiewerkzaamheden

Beste meneer Niehof,

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 de locaties van de mitigerende maatregelen. Neem alle bijlagen goed door.

Besluit

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit definitieve besluit op www.overheid.nl. Belanghebbenden kunnen bezwaar maken tegen het besluit.

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

2 van 19

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op gelderland.nl. U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03390763, 03493970, 03547369

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit bezwaar maken. Richt uw bezwaarschrift aan: Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Graag 'bezwaarschrift' vermelden op de envelop en op de brief.

U kunt uw bezwaarschrift ook elektronisch indienen op het portaal Rechtsbescherming. Hiervoor gebruikt u DigiD, eHerkenning of eIDAS.

Meer informatie vindt u op www.gelderland.nl/bezwaren en bij het Provincieloket 026 359 99 99.

Als u een bezwaarschrift indient, kunt u bij de rechter een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Zie www.rechtspraak.nl.

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

3 van 19

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van ProWonen, Postbus 18, 7270AA Borculo, hierna te noemen de aanvrager, van 22 december 2020 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 22 december 2020 ontvingen wij een aanvraag van ProWonen voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de huismus en artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project eerder een ontheffing verleend (kenmerk 2018-013016). De ontheffing is afgegeven voor de werkzaamheden in fase 1 van het project. In fase 1 zijn van 166 woningen de daken en gevels volledig vervangen en gelijktijdig geïsoleerd. Hierbij zijn 34 nesten van de huismus, 11 nesten van de gierzwaluw en zes zomer- en- of paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetast. De werkzaamheden zijn in het voorjaar van 2021 afgerond.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 22 juni 2021 hebben wij een aanvulling op de aanvraag ontvangen. Op 13 september 2021 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij per e-mail van 6 september 2021 hebben verzocht.

Er heeft een toets plaatsgevonden naar de effecten van het project en de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied. Er is aangegeven dat er geen negatieve effecten zijn. De initiatiefnemer vraagt geen vergunning aan.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

Datum
6 oktober 2021

Zaaknummer
2020-018703

Blad
4 van 19

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5, en 3.8 lid 1 en lid 5, van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan ProWonen, Postbus 18, 7270AA Borculo;

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang	
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren	B
	Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	

Belang:

- A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- De ontheffing geldt voor de woningen aan de Mispelkampdijk 26 t/m 46 (even), Het Kerspel 14, 24, 26, 15, 17, 19 en 27, Het Gulik 9, 2, 4, 6, 8 en 12, De Hanekamp 1 t/m 27 (oneven), De Haar 13 t/m 19 (even) en De Bongerd 3, 5, 7, 9, 14 t/m 24 (even) en 28, in het plangebied zoals aangegeven in figuur 1 van bijlage 2.
- De werkzaamheden moeten uiterlijk 31 december 2024 uitgevoerd zijn. In 2022, voorafgaand aan de werkzaamheden aan fase 3 en 4, dient een update van het soortgericht onderzoek uit 2018 uit te worden gevoerd. De onderzoeksmethodiek en de resultaten van dit onderzoek dienen uiterlijk 1 oktober 2022 aan de provincie Gelderland ter goedkeuring te worden aangeleverd.
- De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.
- De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

5 van 19

onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-018703.

5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-) personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-018703.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-018703.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de huismus en de gewone dwergvleermuis.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-018703. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. De ontheffinghouder is er verantwoordelijk voor dat de ecologisch deskundige tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

6 van 19

13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2020-018703.

Soortspecifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 2 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen en verwijderen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
16. Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden in fase 3 en 4 dienen 12 tijdelijke vleermuiskasten te worden opgehangen binnen 200 meter van de huidige aan te tasten verblijfplaatsen. Deze kasten dienen maximaal per 2 aan de gevels te worden opgehangen om zoveel mogelijk verschillende microklimaten te bieden. De kasten dienen buiten bestaande paarterritoria van de gewone dwergvleermuis te worden geplaatst. Verder dienen de kasten op ten minste 3 meter hoogte te worden opgehangen met een vrije aanvliegroute en buiten bereik van predatoren.
17. De nesten van de huismus dienen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden door voorzichtig handmatig de onderste rij dakpannen te verwijderen. Nadat de ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat er geen huismussen of andere dieren meer onder de dakpannen aanwezig zijn, kan de ruimte onder de onderste rij dakpannen worden afgesloten door middel van het plaatsten van bijvoorbeeld borstels. Het gebruik van netten is niet toegestaan. Dit geldt voor alle potentiële nestlocaties van de huismus, niet alleen daar waar een nestlocatie is vastgesteld.
18. Het ongeschikt maken van de woningen voor de huismussen dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus, welke globaal loopt van maart tot en met augustus, en buiten koude perioden met vorst. Het ongeschikt maken dient plaats te vinden onder geschikte weersomstandigheden: droog, niet-vriezend en onder 6 Bft.
19. Alle te renoveren woningen dienen minimaal een week vóór de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen. Dit dient te gebeuren in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 15 oktober en buiten de kwetsbare kraamperiode (1 mei tot half juli). Indien er in de winterperiode aan woningen gewerkt moet worden, dienen deze vóór de winterperiode ongeschikt te worden gemaakt. Op het moment van ongeschikt maken en 3 daaropvolgende dagen moet de minimale temperatuur bij zonsondergang 10°C zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient het juiste moment van ongeschikt maken te bepalen. Het ongeschikt maken van de woningen voorafgaand aan de winterperiode mag alleen plaatsvinden als de werkzaamheden in de periode van november tot en met maart uitgevoerd gaan worden. Indien na het ongeschikt maken door wijzigingen in de planning geen werkzaamheden in de winter uitgevoerd worden, dient de situatie te worden hersteld.
20. Alle potentiële in-/uitvliegopeningen dienen alleen door middel van exclusion flaps afgesloten te worden. Er mogen geen expanderende middelen zoals porschuim te worden gebruikt als er nog vleermuizen of andere dieren achter de opening kunnen verblijven. Indien potentiële invliegopeningen worden dichtgezet, dient altijd binnen 2 meter een ontsnappingsmogelijkheid in de vorm van een exclusion flap aanwezig te zijn.

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

7 van 19

21. Na het ongeschikt maken dient een controle uitgevoerd te worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn, dat is met een vleermuisonderzoek in de avond. De controle dient uiterlijk 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden in de actieve periode van vleermuizen uitgevoerd te worden en als de minimale temperatuur bij zonsondergang 10°C is geweest. Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode plaatsvinden dient deze controle tussen 15 september en 15 oktober te worden uitgevoerd.
22. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
23. Het ongeschikt maken van de woningen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis in fase 3 en 4 mag worden uitgevoerd na goedkeuring van het geactualiseerde nader onderzoek van 2022, zoals opgenomen in voorschrift 2.
24. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dienen alle daken van de te renoveren woningen geschikt gemaakt te worden voor de huismus door het plaatsen van vogelschroot onder de derde rij dakpannen.
25. De tijdelijk aangebrachte huismus- en vleermuis kasten dienen te blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiode. Daarnaast mogen de tijdelijke kasten pas verwijderd worden nadat een ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat deze niet in gebruik zijn en buiten de meest kwetsbare periodes. Voor de gewone dwergvleermuis betreft dit de raamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). Voor de huismus geldt de broedperiode (maart tot en met augustus) en koude perioden in december tot en met februari als kwetsbare perioden. De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

8 van 19

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**Project***In de aanvraag beschreven project*

Het plangebied betreft 48 woningen aan de Mispelkampdijk 36 t/m 46 (even), Het Kerspel 14, 24, 26, 15,17, 19, en 27, Het Gulik 9, 2, 4, 6, 8 en 12, De Hanekamp 1 t/m 27 (oneven), De Haar 13 t/m 19 (oneven) en De Bongerd 3 t/m 9 (oneven), 14 t/m 24 (even) en 28. De initiatiefnemer is voornemens renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan de woningen. De werkzaamheden worden in drie fasen uitgevoerd en de werkzaamheden verschillen per fase en per straat. Bij alle woningen wordt isolatie aangebracht in de spouwmuur en het dak. Verder vinden renovatiewerkzaamheden plaats zoals het vervangen van dakgoot, gootbeugels en HWA en vervangen van beglazing en kozijnen. De werkzaamheden staan gepland voor uitvoering in 2021 en 2022, waarbij gestart wordt met inpanidige werkzaamheden zoals vervangen van douche, keuken en toilet. Vanaf augustus 2021 starten de werkzaamheden aan de buitenkant van de woningen.

Onderzoek*In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek*

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 3 op pagina 5 tot en met 7 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan plan Boonk fase 2, 3 en 4 te Vorden' (Boogaard, 2020). Het nader onderzoek naar vogels en vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2018 op basis van het Vleermuisprotocol 2017 en kennisdocumenten van BIJ12.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:

- 75 nesten van de huismus, waarvan 61 in het plangebied. 27 nesten zijn aanwezig in fase 2, 3 en 4;
- 13 nesten van de gierzwaluw. 2 nesten bevinden zich in fase 3 en 4;
- twee zomerverblijfplaatsen, twee zomer- en paarverblijfplaatsen en zeven paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. 4 paarverblijfplaatsen zijn vastgesteld in fase 2, 3 en 4.

Niet aangetroffen zijn:

- reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

In fase 2 van het project worden de daken van de woningen aan Het Gulik 2 tot en met 8 en de Mispelkampdijk 38 tot en met 46 gerenoveerd en van buiten geïsoleerd. De 7 aanwezige nesten van de huismus gaan hierdoor permanent verloren. Bij de overige woningen worden de dakgoten, gootbeugels en hemelwaterafvoeren vervangen. Hiervoor moet de onderste rij dakpannen tijdelijk worden weggehaald. Dit zorgt ervoor dat tijdens de werkzaamheden de nestlocaties niet beschikbaar zijn voor de huismus. Door het vervangen van de daken aan Het Gulik 2 tot en met 8 en de Mispelkampdijk 38 tot en met 46 en de isolatie van de spouwmuren van alle woningen worden de aanwezige 4 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield en vleermuizen verstoord.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Omdat er buiten het broedseizoen van de gierzwaluw wordt gewerkt, wordt doden, verwonden of verstoren van broedende vogels voorkomen. De nesten van de gierzwaluw worden niet aangetast.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

9 van 19

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en de gewone dwergvleermuis te beperken, worden maatregelen voorgesteld. De mitigerende maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 6 op pagina 20 tot en met 24 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan plan Boonk fase 2, 3 en 4 te Vorden' (Boogaard, 2020).

De maatregelen die de aanvrager dient uit te voeren zijn per soort uitgewerkt in tabel 2 onder het kopje *Beoordeling* in deze ontheffing. In figuur 2 van bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Beoordeling*Beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen*

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn met enkele aanvullingen voldoende.

Het nader onderzoek naar de aanwezigheid van nesten en verblijfplaatsen van beschermde soorten in het plangebied is uitgevoerd in 2018. Als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden in fase 1 en 2 zijn veel van de aangetroffen nesten en verblijfplaatsen aangetast. Door de veranderingen in het plangebied en het gedateerde nader onderzoek, dient in 2022 in het actieve seizoen van de desbetreffende soorten een actualisatie van het nader onderzoek te worden uitgevoerd. De onderzoeksmethodiek en de resultaten van dit onderzoek dienen uiterlijk 1 oktober 2022 ter goedkeuring bij de provincie Gelderland ter goedkeuring te worden aangeleverd. Uit dit onderzoek moet blijken hoeveel nesten van de huismus en gierzwaluw en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in fase 1 tot en met 4. Het ongeschikt maken van fase 3 en 4 mag plaatsvinden nadat de resultaten van het nader onderzoek door de provincie Gelderland zijn goedgekeurd. Dit staat in de ontheffing onder de voorschriften 2 en 23.

Ruim voorafgaand aan de werkzaamheden van fase 2 zijn tijdelijke huismuskasten opgehangen. Een deel van de kasten hangt op grotere afstand, waardoor ze waarschijnlijk niet gevonden worden door de huismussen die gebruik maken van de woningen in fase 2. Daarnaast hangen de kasten nabij bestaande nestlocaties van de huismus. Daarmee is er geen zekerheid dat de huismuskasten kunnen fungeren als alternatief. In fase 1 zijn alle gerenoveerde woningen geschikt gemaakt voor de huismus door het plaatsen van vogelschroot onder de derde rij dakpannen. Of al deze woningen weer opnieuw geschikt zijn als broedlocatie is niet bekend, maar er zijn ook woningen in de wijk aanwezig waar geen werkzaamheden plaatsvinden. De huismus kan voor de tijdelijke situatie hiernaar uitwijken. Hiermee is het aannemelijk dat de huismussen voor de korte periode waarin de werkzaamheden plaatsvinden een alternatieve nestlocatie kunnen vinden. De werkzaamheden vinden plaats buiten het broedseizoen. De huismus maakt dan over het algemeen gebruik van het inheems groen om in te verblijven, waardoor het negatieve effect op de soort beperkt is. Na afronding van de werkzaamheden wordt vogelschroot geplaatst onder de derde rij dakpannen van twee woonblokken, waardoor deze daken weer beschikbaar zijn voor de huismus. Mogelijk zijn in de nieuwe situatie de dakvlakken die op het zuiden of westen gericht zijn minder geschikt als gevolg van opwarming in de zon. Om deze reden hebben wij in de ontheffing onder voorschrift 24 opgenomen dat alle daken geschikt gemaakt moeten worden voor de huismus door het plaatsen van vogelschroot onder de derde rij dakpannen.

In fase 3 en 4 zijn de werkzaamheden aan de daken beperkt tot isolatie van binnenuit. De nestlocaties van de huismus worden niet aangetast. Wel is er sprake van een tijdelijke verstoring als

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

10 van 19

gevolg van het vervangen van dakgoten en hemelwaterafvoeren. Om te voorkomen dat de huismus tijdens de uitvoering van de werkzaamheden aanwezig zijn, dienen de daken voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden. Het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd door voorzichtig handmatig de onderste rij dakpannen weg te halen. Als zeker is dat er geen huismussen of andere dieren onder de dakpannen verblijven, kan de ruimte worden afgesloten door bijvoorbeeld het plaatsen van borstels. Het ongeschikt maken dient plaats te vinden buiten de kwetsbare broedperiode en onder geschikte weersomstandigheden. Na het ongeschikt maken dient maximaal een week voorafgaand aan de werkzaamheden een controle plaats om vast te stellen of de huismus het plangebied heeft verlaten. Dit staat in de ontheffing onder de voorschriften 17 en 18.

In fase 2 gaan twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. In februari 2021 zijn twaalf vleermuiskasten opgehangen, verdeeld over vier kopgevels van de woningen in fase 3 en 4. Het grootste deel van deze kasten hangen daarmee op grotere afstand van de huidige verblijfplaatsen. Ten minste zes kasten hangen in vastgestelde bestaande territoria van de gewone dwergvleermuis, waardoor niet alle kasten een functioneel alternatief vormen. In fase 1 zijn definitieve voorzieningen opgenomen, waardoor er alternatieve verblijfplaatsen zijn gerealiseerd waar de vleermuizen uit fase 2 van het project voor de tijdelijke situatie naar kunnen uitwijken. Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden in fase 3 en 4 dienen 12 tijdelijke vleermuiskasten te worden opgehangen binnen 200 meter van de huidige aan te tasten verblijfplaatsen. Deze kasten dienen maximaal per 2 aan de gevels te worden opgehangen om zoveel mogelijk verschillende microklimaten te bieden. De gewone dwergvleermuis is territoriaal in de paarperiode en duldt geen soortgenoten in de directe omgeving van zijn verblijfplaats. Om deze reden dienen de kasten buiten bestaande paarterritoria van de gewone dwergvleermuis te worden geplaatst. Verder dienen de kasten op ten minste 3 meter hoogte te worden opgehangen met een vrije aanliegroute en dienen ze buiten bereik van predatoren te hangen. Dit is in de ontheffing opgenomen onder voorschrift 16.

Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de woningen ongeschikt gemaakt te worden voor de gewone dwergvleermuis. Alle potentiële invliegopeningen dienen afgesloten te worden met een exclusion flap. Er mogen geen expanderende middelen zoals porschuim te worden gebruikt als er nog vleermuizen of andere dieren achter de opening kunnen verblijven. Indien potentiële invliegopeningen worden dichtgezet, dient altijd binnen 2 meter een ontsnappingsmogelijkheid in de vorm van een exclusion flap aanwezig te zijn. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden dient een controle plaats te vinden om na te gaan of de vleermuizen de verblijfplaatsen hebben verlaten. Dit staat in de ontheffing onder de voorschrift 20 en 21.

Na afronding van de werkzaamheden mogen eventueel de tijdelijke huismus- en vleermuiskasten worden verwijderd. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de gewinningstijd waarin zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen aanwezig zijn. Daarnaast mogen de tijdelijke kasten pas verwijderd worden nadat een ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat deze niet in gebruik zijn en buiten de meest kwetsbare periodes. Voor de gewone dwergvleermuis betreft dit de raamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). Voor de huismus geldt de broedperiode (maart tot en met augustus) en koude perioden in december tot en met februari als kwetsbare perioden. De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Dit staat in de ontheffing onder voorschrift 25.

Naar aanleiding van bovenstaande zijn alle uit te voeren mitigerende maatregelen in tabel 2 opgenomen.

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

11 van 19

Tabel 2 Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Huismus	<p>Renovatiwerkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren. Deze periode loopt globaal van half maart t/m augustus.</p> <p>Ongeschikt maken onder gunstige omstandigheden (droog, niet-vriezend en onder 6 Bft).</p> <p>De werkzaamheden zijn afgerond voor de start van het broedseizoen.</p>	<p>Februari 2021 zijn 20 tijdelijke kasten opgehangen t.b.v. de aan te tasten nesten in fase 2. In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.</p> <p>Voor fase 3 en 4 dienen 34 tijdelijke kasten te worden opgehangen onder de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none">- worden 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst;- worden binnen 200 meter van de huidige nestlocaties geplaatst;- zijn van duurzaam materiaal vervaardigd;- worden op minimaal 3 meter hoogte boven maaiveld geplaatst;- de kasten hangen niet in de middagzon (voorkeur voor oost- of noordgevels) of in de schaduw van een overstek, dakgoot of vergelijkbaar;- in de directe omgeving is voldoende inheems groen aanwezig om te dienen als voedsel en dekking. <p>In bijlage 3 zijn de voorlopige locaties opgenomen. Indien deze locaties wijzigen, dienen deze uiterlijk februari 2022 aan de provincie Gelderland te worden doorgegeven.</p> <p>Het ongeschikt maken van de woningen in fase 3 en 4 mag uitgevoerd worden na goedkeuring van de provincie Gelderland van een geactualiseerd nader onderzoek in 2022.</p> <p>De tijdelijke kasten mogen eventueel na voldoende</p>	<p>Voorafgaand aan de renovatiwerkzaamheden worden de nestplaatsen ongeschikt gemaakt door voorzichtig handmatig dakpannen te verwijderen. Als zeker is dat er geen huismussen of andere dieren meer aanwezig zijn, wordt de ruimte onder de dakpannen dichtgemaakt door bijvoorbeeld borstels. Het gebruik van netten is niet toegestaan.</p> <p>Na het ongeschikt maken vindt maximaal een week voorafgaand aan de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vogels echt vertrokken zijn.</p> <p>Het ongeschikt maken van de woningen in fase 3 en 4 mag uitgevoerd worden na goedkeuring van de provincie Gelderland van een geactualiseerd nader onderzoek in 2022.</p>	<p>Permanente nestgelegenheden d.m.v. verhoogd vogelschroot voor de huismus.</p> <p>De foerageer- en drinkmogelijkheden voor de huismus veranderen niet tijdens en na de periode van renovatie.</p> <p>Er blijven voldoende zandige plekken gehandhaafd, waar huismussen hun stofbaden kunnen nemen.</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegrouete zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.</p>

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

12 van 19

		gewenningstijd worden verwijderd buiten de kwetsbare broedperiode en buiten koude perioden in december tot en met februari. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat de kasten niet in gebruik zijn.		
Gewone dwergvleermuis	<p>Renovatie uitvoeren buiten de winterperiode of ongeschikt maken in paarperiode.</p> <p>Werken buiten de kraamperiode.</p>	<p>In februari 2021 zijn 12 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen t.b.v. de 2 aan te tasten paarverblijfplaatsen in fase 2.</p> <p>Ten minste 6 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden in fase 3 en 4 dienen 12 vleermuiskasten van het type VMTM1 van Unitura of vergelijkbaar, te worden opgehangen onder de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de kasten worden binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen geplaatst; - de kasten worden maximaal per 2 aan een gevel geplaatst; - de kasten worden buiten bestaande paarterritoria geplaatst; - de kasten dienen op ten minste 3 meter hoog te worden gehangen met een vrije aanvliegeroute en buiten bereik van predatoren. <p>In bijlage 3 zijn de voorlopige locaties opgenomen. Indien deze locaties wijzigen, dienen deze uiterlijk februari 2022 aan de provincie Gelderland te worden doorgegeven.</p>	<p>Alle potentiële in-/uitvliegopeningen dienen alleen door middel van exclusion flaps afgesloten te worden. Er mogen geen expanderende vulmiddelen (purschuim) gebruikt worden, als achter de openingen nog vleermuizen of andere dieren kunnen zitten. Wanneer bestaande toegangsmogelijkheden worden dichtgezet, dient altijd binnen de twee meter een ontsnappingsmogelijkheid door middel van een exclusion-flap te worden gecreëerd.</p> <p>Alle te renoveren woningen dienen minimaal 1 week vóór de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden. Dit dient te gebeuren in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 15 oktober en buiten de kwetsbare kraamperiode (1 mei tot half juli).</p> <p>Indien er in de winterperiode aan woningen gewerkt moet worden, dienen deze vóór de winterperiode ongeschikt te worden gemaakt. Op het moment van ongeschikt maken en de 3 daaropvolgende dagen moet de minimale temperatuur bij zonsondergang 10°C zijn. Een</p>	<p>Aanbrengen van ten minste 16 inmetsekkasten van het type VMPM1 van Unitura of vergelijkbaar in de spouw van acht kopgevels binnen het plangebied.</p> <p>In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegroute zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.</p>

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

13 van 19

			<p>deskundige op het gebied van vleurmuizen dient het juiste moment van ongeschikt maken te bepalen. Het ongeschikt maken voorafgaand aan de winterperiode is alleen toegestaan als de werkzaamheden daadwerkelijk in de winterperiode uitgevoerd gaan worden. Indien door wijzigingen in de planning de werkzaamheden niet in de winterperiode uitgevoerd gaan worden, dienen de maatregelen t.b.v. het ongeschikt maken, ongedaan gemaakt te worden.</p> <p>Na het ongeschikt maken dient een controle uitgevoerd te worden of de vleurmuizen echt vertrokken zijn, dat is met een vleurmuisonderzoek in de avond. De controle dient uiterlijk 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden in de actieve periode van vleurmuizen uitgevoerd te worden en als de minimale temperatuur bij zonsondergang 10°C is geweest. Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode plaatsvinden dient deze controle tussen 15 september en 15 oktober te worden uitgevoerd.</p> <p>Het ongeschikt maken van de woningen in fase 3 en 4 mag uitgevoerd worden na goedkeuring van de provincie Gelderland van een geactualiseerd nader onderzoek in 2022.</p>	
--	--	--	--	--

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

14 van 19

Andere bevestigende oplossing

Andere bevestigende oplossingen van het project zijn beschreven in hoofdstuk 4.4 op pagina 13 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan plan Boonk fase 2, 3 en 4 te Vorden' (Boogaard, 2020).

Beoordeling van de andere bevestigende oplossingen

Het project is locatie specifiek omdat het gaat om renovatie van bestaande woningen, dit kan niet op een andere locatie worden uitgevoerd. Om aan het rijksbeleid te kunnen voldoen zal de isolatie van de woningen verbeterd moeten worden. Voor de woningen zijn omvangrijke maatregelen nodig om het benodigde energielabel te kunnen behalen. Een alternatief zou zijn om tot sloop en vervangende nieuwbouw over te gaan. Dit leidt voor de desbetreffende soorten voor nog meer negatieve effecten. Door de woningen niet te realiseren wordt niet voldaan aan de afspraken die zijn gemaakt om de uitstoot van CO₂ terug te dringen. Door de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare perioden van de soorten en mitigerende maatregelen te treffen, wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van de huismus, gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

Wij concluderen dat er geen andere bevestigende oplossing bestaat.

Belang

Op pagina 12 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan plan Boonk fase 2, 3 en 4 te Vorden' (Boogaard, 2020) is beschreven welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn.

Beoordeling van belangen

Met de huursector is door de Rijksoverheid afgesproken dat vanaf 2020 alle huurwoningen van wooncorporaties gemiddeld energielabel B of beter hebben (energie-akkoord). In het kader van het landelijke energiebeleid worden de werkzaamheden uitgevoerd. Het doel is om te komen tot een vermindering van het energieverbruik, het verbeteren van het binnenklimaat en het verbeteren van het woongenot. De woningen in het plangebied zijn slecht geïsoleerd en verkeren in matige bouwkundige staat met tocht en vocht als gevolg. Met de voorgenomen renovatie wordt een leefomgeving gerealiseerd die betere leefomstandigheden en woongenot creëren voor bewoners.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. Het betreft de belangen die zijn weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In hoofdstuk 5 op pagina 16 en 17 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'Projectplan plan Boonk fase 2, 3 en 4 te Vorden' (Boogaard, 2020) is beschreven in hoeverre de gunstige staat van de huismus en de gewone dwergvleermuis in het geding is door het geplande project.

*Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten**Huisumus*

In het plangebied is een zelfstandige populatie van de huismus aanwezig. Het grootste deel van de nestlocaties van de huismus bevond zich in de eerste fase, waar de werkzaamheden al zijn afgerond. In fase 2, 3 en 4 zijn 27 nestlocaties van de soort aanwezig. Hiervan gaan in ieder geval 7 nestlocaties permanent verloren. Bij de andere nestlocaties bestaan de uitpandige werkzaamheden uit het vervangen van de hemelwaterafvoeren. Hiervoor wordt de onderste rij dakpannen tijdelijk onder de tweede rij geschoven. Het is niet uitgesloten dat hierbij nesten worden aangetast. Het is dan ook niet geheel uitgesloten dat alle 27 aanwezige nesten van de huismus verloren gaan. Er worden voldoende potentiële nestlocaties gerealiseerd en doordat het leefgebied niet wordt aangetast, is het aannemelijk dat de huismus in het plangebied aanwezig blijft.

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

15 van 19

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland en kan overal in Nederland in bebouwd gebied verwacht worden. Door isolatie verdwijnen echter veel verblijfplaatsen voor deze soort, wat een groot effect kan hebben op de staat van instandhouding. Als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden gaan vier paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. Er worden zowel in de tijdelijke als de permanente situatie alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd. Doordat het aanbod aan potentiële verblijfplaatsen niet afneemt, is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig blijft.

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis. Wij kunnen hiermee instemmen.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soorten en verboden.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
6 oktober 2021

Zaaknummer
2020-018703

Blad
18 van 19

Figuur 3: locaties mitigerende maatregelen t.b.v. uitvoering van de werkzaamheden in fase 3 en 4. In geel de locaties van de tijdelijke huismuskasten, in rood de vlermuiskasten (Boogaard, 2021)

Datum

6 oktober 2021

Zaaknummer

2020-018703

Blad

19 van 19

Figuur 3: de locaties van de permanente voorzieningen. De rode bolletjes geven de locaties van de inbouwkasten van de vleermuizen. Groene lijnen geven de voorgestelde locaties van het verhoogde vogelschroot voor. Deze dienen echter bij alle te renoveren woningen te worden aangebracht (Boogaard, 2020)